

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет гуманітарно-педагогічний

“18” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Етнопсихологія**

Галузь знань С “Соціальні науки, журналістика та інформація”

Спеціальність: С4 “Психологія”

Освітня програма “Психологія” (ОС “Магістр”)

Факультет: гуманітарно-педагогічний

Розробник: професор кафедри психології НУБП, доктор психологічних наук, професор Галина БЕВЗ

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни «Етнопсихологія»

Дисципліна “Етнопсихологія” є базовою серед обов’язкових навчальних дисциплін ОП «Психологія». Вона є важливою для формування професійної компетенції майбутніх фахівців. Під час її вивчення студенти ознайомляться, що внаслідок схожих процесів етнопсихогенезу формуються унікальні й неповторні етноси та розвивається етнічна свідомість та самосвідомість людини. Дисципліна забезпечує розуміння сутності становлення особистості людини в параметрах етнічної приналежності, вказує на значення певних історичних надбань та дає можливість прогнозувати подальший розвиток як на рівні людини, так і суспільства в цілому.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>магістр</i>	
Спеціальність	<i>С4 Психологія</i>	
Освітня програма	<i>Психологія</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов’язкова / вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проєкт / робота (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)		
Семестр		
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>8 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>8 год.</i>
Лабораторні заняття	<i>- год.</i>	<i>- год.</i>
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>104 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>4 год.</i>	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета ознайомлення здобувачів вищої освіти із системою знань про психологічні особливості етнічних спільнот, закономірності становлення та

функціонування етнічної свідомості й самосвідомості, етнічної ідентичності, національного характеру, міжетнічної взаємодії та міжкультурної комунікації, а також розвитку здатності застосовувати етнопсихологічні знання у професійній діяльності та міжособистісному спілкуванні в умовах етнокультурного різноманіття.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) у професійній діяльності.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми в царині психологічної науки й практики.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності зі збереженням власної ідентичності.

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях, у тому числі іноземною мовою.

ПРН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижн і	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	ла б	ін д	с.р		л	п	ла б	ін д	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Модуль 1. Етнопсихологія як наукова дисципліна														
Тема 1. Вступ до етнопсихології	1	6	2	2			2	6	2					4
Тема 2. Етнос, етногенез, нація як основні категорії загальної та прикладної етнопсихології	2	6	2	2			2	6						6
Тема 3. Історія етнопсихології в Україні та світі	3	6	2	2			2	6						6
Тема 4. Теоретичні підходи до вивчення етнопсихологічних аспектів життєдіяльності людини.	4	6	2	2			2	6						6
Тема 5. Методи дослідження в етнопсихології	5	6	2	2			2	6		2				4
Разом за модулем 1		30	10	10			10	30	2	2				26
Модуль 2. Етнічна специфіка психічної діяльності людини														
Тема 1. Етнічна свідомість, самосвідомість та ідентичність	6	9	2	2			5	9						9
Тема 2. Етнічна особистість та національний характер	7	9	2	2			5	9						9
Тема 3. Формування етнічної специфіки свідомості дитини	8	9	2	2			5	9		2				7

Тема 4. Моделі особистості у соціальному та культурному контекстах	9	9	2	2			5	9	2				7
Тема 5. Антропологія повсякдення	10	9	2	2			5	9					9
Разом за модулем 2	45		1	1			2	45	2	2			41
Модуль 3. Прикладна етнопсихологія													
Тема 1. Системи життєзабезпечення етносу	11	9	2	2			5	9	2				7
Тема 2. Родина. Форми сім'ї, календарна обрядовість	12	9	2	2			5	9		2			7
Тема 3. Етномедицина	13	9	2	2			5	9					9
Тема 4. Етнічні аспекти порозуміння та примирення	14	9	2	2			5	9	2				7
Тема 5. Релігія та церква як конструктор колективного світогляду та ідентичності	15	4	1	1			2	4					4
Тема 6. Міжкультурна та міжетнічна комунікація. Етнічна та національна ідентичність в умовах глобалізації	15	5	1	1			3	5		2			3
Разом за модулем 3	45		1	1			2	45	2	2			41
Усього годин	120		3	3			6	120	8	8			10
			0	0			0						4

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до етнопсихології	2
2	Етнос, етогенез, нація як основні категорії загальної та прикладної етнопсихології	2
3	Історія етнопсихології в Україні та світі	2
4	Теоретичні підходи до вивчення етнопсихологічних аспектів життєдіяльності людини	2
5	Методи дослідження в етнопсихології	2
6	Етнічна свідомість, самосвідомість та ідентичність	2
7	Етнічна особистість та національний характер	2
8	Формування етнічної специфіки свідомості дитини	2
9	Моделі особистості у соціальному та культурному контекстах	2
10	Антропологія повсякдення	2

11	Системи життєзабезпечення етносу	2
12	Родина. Форми сім'ї, календарна обрядовість	2
13	Етномедицина	2
14	Етнічні аспекти порозуміння та примирення	2
15	Релігія та церква як конструкт колективного світогляду та ідентичності	1
16	Міжкультурна та міжетнічна комунікація. Етнічна та національна ідентичність в умовах глобалізації	1

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Спільне та відмінне між поняттями етнічна, кроскультурна, культурна психологія та психологічна антропологія.	2
2	Аналіз понять «етнос», «етногенез», «нація» та їх психологічний зміст.	2
3	Що мене цікавить у курсі етнопсихологія, але я ще не маю достовірної інформації: ретроспекція - факти історії-думки вчених та власна рефлексія	2
4	Порівняльний аналіз теоретичних підходів в етнопсихології	2
5	Порівняння методів дослідження етнопсихологічних явищ	2
6	Аналіз структури та проявів етнічної свідомості й етнічної ідентичності особистості	2
7	Дослідження підходів до вивчення національного характеру та етнічної особистості	2
8	Аналіз особливостей етнічної соціалізації дитини на різних етапах розвитку.	2
9	Порівняльний аналіз моделей особистості в різних культурних контекстах	2
10	Повсякденні практики як чинник формування етнокультурної ідентичності.	2
11	Традиційні системи життєзабезпечення етносу та сучасна культура: аналіз взаємообмінів	2
12	Аналіз родинних традицій та календарної обрядовості в етнокультурному контексті українців.	2
13	Традиційні уявлення про здоров'я, хворобу та способи лікування в різних етнічних культурах: порівняльний аналіз	2
14	Аналіз етнопсихологічних практик міжгрупового порозуміння та примирення.	2
15	Аналіз сучасних інтернет-джерел щодо ролі (конструктивної, деструктивної) релігії та церкви на почуття колективної ідентичності етнічної спільноти.	1

16	Аналіз сучасних інтернет-джерел щодо специфіки міжкультурної комунікації в умовах сучасного глобалізованого суспільства	1
----	---	---

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Експрес-опитування: «уявлення дорослих про предмет етнопсихології»	2
2	Скласти порівняльну таблицю понять «етнос», «нація», «народність», «етнічна група»;	2
3	Підготувати коротке повідомлення про внесок одного з учених (В. Янів, М. Пірен, О. Потебня, В. Вундт, Г. Шпет та ін.) в етнопсихологію	2
4	Написати есе по обраному джерелу певного підходу до вивчення етнопсихології	2
5	Описати один із сучасних методів збору та аналізу даних в етнопсихологічних дослідженнях.	2
6	Порівняти поняття «етнічна свідомість», «етнічна самосвідомість» та «етнічна ідентичність»	5
7	Підготувати коротку інформацію про чинники формування національного характеру	5
8	Охарактеризувати роль одного із чинників формування етнічної ідентичності дитини (сім'я та освітнє середовище, культура громади, а дитяча субкультура)	5
9	Підготувати огляд 3-х сучасних кроскультурних досліджень особистості	5
10	Власне дослідження: особливості повсякденного життя українців у традиційній культурі.	5
11	Власне дослідження: господарські практики як чинник розвитку етнічної спільноти.	5
12	Власне дослідження: передача культурного досвіду у сім'ї.	5
13	Підготувати огляд традиційних лікувальних практик української народної медицини.	5
14	Зробити аналіз одного дослідження про роль колективної пам'яті та історичного досвіду у процесах міжетнічного примирення.	5
15	Охарактеризувати роль релігійних традицій у етнокультурній спадщині українців.	2
16	Власне дослідження: відображення глобалізаційних процесів у розвитку етнічної та національної ідентичності.	3

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне, письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист проєктів.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводить у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Етнопсихологія як наукова дисципліна		
Лекція 1. Вступ до етнопсихології	Розуміти місце етнопсихології в системі психологічних наук та її міждисциплінарні зв'язки.	-
Практична робота 1. Спільне та відмінне між поняттями етнічна, кроскультурна, культурна психологія та психологічна антропологія.	Знати предмет, об'єкт, завдання та методи етнопсихології. Уміти характеризувати основні напрями та сфери застосування етнопсихологічних знань.	10
Самостійна робота 1. Експрес-опитування: «уявлення дорослих про предмет етнопсихології»		5
Лекція 2. Етнос, етногенез, нація як основні категорії загальної та прикладної етнопсихології	Знати зміст основних категорій етнопсихології: етнос, етногенез, нація, народність, етнічна група.	-
Практична робота 2. Аналіз понять «етнос», «етногенез», «нація» та їх психологічний зміст	Розуміти закономірності етнопсихогенезу. Уміти виділяти та аналізувати етнопсихологічні характеристики етнічних спільнот.	10
Самостійна робота 2. Скласти порівняльну таблицю понять «етнос», «нація», «народність», «етнічна група»;		5
Лекція 3. Історія етнопсихології в Україні та світі	Знати основні етапи розвитку етнопсихології в Україні та світі.	-
Практична робота 3.	Розуміти значення наукових ідей	10

Що мене цікавить у курсі етнопсихологія, але я ще не маю достовірної інформації: ретроспекція - факти історії-думки вчених та власна рефлексія	провідних учених для становлення етнопсихології. Уміти характеризувати особливості розвитку етнопсихологічної думки в різні історичні періоди.	
Самостійна робота 3. Підготувати коротке повідомлення про внесок одного з учених (В. Янів, М. Пірен, О. Потебня, В. Вундт, Г. Шпет та ін.) в етнопсихологію		5
Лекція 4. Теоретичні підходи до вивчення етнопсихологічних аспектів життєдіяльності людини	Знати основні теоретичні підходи до вивчення етнопсихологічних явищ та розуміти особливості пояснення етнопсихологічних процесів у їх межах. Уміти застосовувати теоретичні підходи для аналізу етнопсихологічних явищ та міжетнічної взаємодії.	-
Практична робота 4. Порівняльний аналіз теоретичних підходів в етнопсихології		10
Самостійна робота 4. Написати есе по обраному джерелу певного підходу до вивчення етнопсихології		5
Лекція 5. Методи дослідження в етнопсихології	Знати основні методи дослідження етнопсихологічних явищ та особливості їх застосування. Розуміти їхні можливості в у вивченні етнопсихологічних феноменів. Уміти добирати та використовувати методи дослідження відповідно до мети й завдань етнопсихологічного дослідження.	-
Практична робота 5. Порівняння методів дослідження етнопсихологічних явищ		10
Самостійна робота 5. Описати один із сучасних методів збору та аналізу даних в етнопсихологічних дослідженнях.		5
Модульна контрольна робота 1.	Узагальнення набутих знань та умінь.	25
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Етнічна специфіка психічної діяльності людини		
Лекція 1. Етнічна свідомість, самосвідомість та ідентичність	Знати сутність і структуру етнічної свідомості, самосвідомості та етнічної ідентичності. Розуміти психологічні механізми їх формування та розвитку.	-
Практична робота 1. Аналіз структури та проявів етнічної свідомості й етнічної ідентичності особистості	Уміти аналізувати прояви етнічної свідомості та ідентичності в поведінці особистості й соціальних груп.	10
Самостійна робота 1. Порівняти поняття «етнічна свідомість», «етнічна самосвідомість» та «етнічна ідентичність		5
Лекція 2. Етнічна особистість та національний характер	Знати основні підходи до вивчення етнічної особистості та національного характеру. Розуміти вплив культурних, історичних і соціальних чинників на	-
Практична робота 2. Дослідження підходів до вивчення національного характеру та етнічної особистості		10

Самостійна робота 2. Підготувати коротку інформацію про чинники формування національного характеру	формування національного характеру. Уміти характеризувати етнопсихологічні особливості особистості та національного характеру різних народів.	5
Лекція 3. Формування етнічної специфіки свідомості дитини	Знати особливості формування етнічної свідомості та самосвідомості дитини та розуміти роль сім'ї, освіти та культурного середовища у процесі етнічної соціалізації дитини.	-
Практична робота 3. Аналіз особливостей етнічної соціалізації дитини на різних етапах розвитку дитини	Уміти аналізувати чинники формування етнічної ідентичності на різних етапах дитячого розвитку.	10
Самостійна робота 3. Охарактеризувати роль одного із чинників формування етнічної ідентичності дитини (сім'я та освітнє середовище, культура громади, а дитяча субкультура)		5
Лекція 4. Моделі особистості у соціальному та культурному контекстах	Знати представлені в етнопсихологічних та кроскультурних дослідженнях моделі особистості та Розуміти роль соціокультурного середовища на їх формування. Уміти порівнювати різні моделі особистості з урахуванням культурного контексту їх виникнення та застосування.	-
Практична робота 4. Порівняльний аналіз моделей особистості в різних культурних контекстах		10
Самостійна робота 4. Підготувати огляд 3-х сучасних кроскультурних досліджень особистості		5
Лекція 5. Антропология повсякдення	Знати основні поняття та напрями антропологии повсякдення. Розуміти роль повсякденних практик у збереженні та трансляції етнокультурного досвіду. Уміти аналізувати прояви етнокультурних особливостей у повсякденному житті людини.	-
Практична робота 5. Повсякденні практики як чинник формування етнокультурної ідентичності.		10
Самостійна робота 5. Власне дослідження: особливості повсякденного життя українців у традиційній культурі.		5
Модульна контрольна робота 2.	Узагальнення набутих знань та умінь.	25
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Прикладна етнопсихологія		
Лекція 1. Системи життєзабезпечення етносу	Знати основні системи життєзабезпечення етносу та їхні функції. Розуміти взаємозв'язок природних, соціальних і культурних чинників у розвитку етнічних спільнот. Уміти аналізувати вплив систем життєзабезпечення на спосіб життя та культуру етносу	-
Практична робота 1. Традиційні системи життєзабезпечення етносу та сучасна культура: аналіз взаємообмінів.		10
Самостійна робота 1. Власне дослідження: господарські практики як чинник розвитку етнічної спільноти.		5

Лекція 2. Родина. Форми сім'ї, календарна обрядовість	Знати основні форми сім'ї та особливості календарної обрядовості українців. Розуміти значення обрядових практик родини у процесі соціалізації особистості. Уміти характеризувати етнокультурні особливості сімейних і календарних традицій.	-
Практична робота 2. Аналіз родинних традицій та календарної обрядовості в етнокультурному контексті українців.		10
Самостійна робота 2. Власне дослідження: передача культурного досвіду у сім'ї.		5
Лекція 3. Етномедицина	Знати основні поняття та напрями етномедицини. Розуміти культурну зумовленість уявлень про здоров'я, хворобу та лікування. Уміти аналізувати етнокультурні особливості традиційних медичних практик.	-
Практична робота 3. Аналіз традиційних уявлень про здоров'я, хворобу та способи лікування в різних етнічних культурах		10
Самостійна робота 3. Підготувати огляд традиційних лікувальних практик української народної медицини.		5
Лекція 4. Етнічні аспекти порозуміння та примирення	Знати основні етнопсихологічні механізми порозуміння та примирення. Розуміти вплив історичних, соціальних, культурних та сімейних чинників на процеси порозуміння у взаємодії. Уміти аналізувати умови досягнення порозуміння та подолання суперечностей у спільнотах.	-
Практична робота 4. Аналіз етнопсихологічних чинників міжгрупового порозуміння та примирення.		10
Самостійна робота 4. Зробити аналіз одного дослідження про роль колективної пам'яті та історичного досвіду у процесах міжетнічного примирення.		5
Лекція 5. Релігія та церква як конструкт колективного світогляду та ідентичності	Знати функції релігії та церкви у формуванні колективного світогляду та ідентичності. Розуміти взаємозв'язок релігійних і етнокультурних чинників у розвитку спільноти. Уміти аналізувати вплив релігійних інститутів на процеси формування та збереження ідентичності.	-
Практична робота 5. Аналіз інтернет-джерел впливу (конструктивного, деструктивного) релігії та церкви на почуття колективної ідентичності етнічної спільноти.		5
Самостійна робота 5. Охарактеризувати роль релігійних традицій у етнокультурній спадщині українців		3
Лекція 6. Міжкультурна та міжетнічна комунікація. Етнічна та національна ідентичність в умовах глобалізації	Знати основні закономірності міжкультурної та міжетнічної комунікації. Розуміти особливості трансформації етнічної та національної ідентичності в умовах глобалізації. Уміти аналізувати комунікативні процеси та міжкультурні взаємодії з урахуванням етнопсихологічних чинників.	-
Практична робота 6. Аналіз інтернет-джерел щодо специфіки міжкультурної комунікації в умовах сучасного глобалізованого суспільства.		5
Самостійна робота 6. Власне дослідження: відображення глобалізаційних процесів у розвитку етнічної та національної ідентичності.		2

Модульна контрольна робота 3.	Узагальнення набутих знань та умінь.	25
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота	$(M1 + M2 + M3)/3 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Разом за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проєкт/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	<p>Проведення навчальних занять, терміни та умови виконання навчальних завдань можуть бути адаптовані до запитів студентів із документально підтвердженими особливими потребами.</p> <p>Відтермінування здачі завдань самостійної роботи, практичних занять у випадках хвороби чи якоїсь іншої вагомої для студента причини може бути дозволене за умови надання необхідної документації.</p> <p>Відтермінування здачі екзамену може бути дозволене за умови погодження з деканатом.</p> <p>Відповідальністю студента залишається вчасне надання таких документів.</p>
Політика щодо академічної доброчесності	<p>Вступаючи на цей курс, студенти повинні знати та дотримуватися</p> <ul style="list-style-type: none"> - норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у НУБІП України (https://surl.lu/jinsbz); - академічної доброчесності з усіх питань цього курсу. <p>Порушення академічної доброчесності тягне за собою академічну відповідальність.</p>
Політика щодо відвідування	<p>Відвідування лекцій та практичних занять з курсу є обов'язковим, воно забезпечує краще розуміння матеріалу, дає можливість простежити зв'язок між теоретичною інформацією та її прикладним аспектом, сформулювати систему знань та ґрунтовно підготуватись до екзамену. За</p>

об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).
--

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=810> .

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Крюкова М. А., Форманюк Ю. В. Етнопсихологія : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2020. 106 с.
2. Куєвда В. Міфологічні джерела української етнокультурної моделі: психологічний аспект : монографія. Донецьк : Український культурологічний центр ; Донецьке відділення НТШ, 2007. 264 с.
3. Куліда І. М. Етнічна психологія: зв'язки культури та психології // Психолого-педагогічний практикум : [методичний посібник / Андрейчева А. О., Голубєва М. О., Жарук І. В. та ін. ; рец.: А. М. Гірник, Л. В. Копець] ; Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад.". [Київ : Інтерсервіс], 2015. Ч. 2. С. 26–37.
4. Махній М. М. Етнопсихологія і міжкультурна комунікація. Чернігів : Вид. Лозовий В. М., 2015. 256 с.
5. Етнопсихологія / Укладачі Ольховецький С. М. Ольховецький В. С. Умань: Видавничо-поліграфічний центр "Візаві", 2019. 155 с.
6. Павленко В. М., Таглін С. О. Етнопсихологія : навч. посіб. Київ : Сфера, 1999. 408 с.
7. Пірен М. І. Основи етнопсихології : підручник. 2-ге вид., доповн. Київ, 1998. 436 с.
8. Янів В. Нариси до історії української етнопсихології. Київ : Знання, 2006. 340 с.

Допоміжні

1. Губко О. Психологія українського народу. Кн. 1 : Психологічний склад праукраїнської народності. Київ : ПВП «Задруга», 2003. 400 с.
2. Науменко Г. Кулінарна антропологія українців. Київ : Дуліби, 2019.
3. Січинський В. Чужинці про Україну. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 254 с.
4. Гнатенко П. І. Український національний характер. Київ: Либідь. 1997. 234 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського //

<http://www.nbuu.gov.ua>

2. International Association for Cross-Cultural Psychology (IACCP). URL:
<https://www.iaccp.org>

3. Journal of Cross-Cultural Psychology. URL:
<https://journals.sagepub.com/home/jcc>

4. Cross-Cultural Research. URL: <https://journals.sagepub.com/home/ccr>

5. Online Readings in Psychology and Culture. URL:
<https://scholarworks.gvsu.edu/orpc/>